

Uwarunkowania wprowadzenia programu uwalniania gazu w Polsce.

Tam gdzie funkcjonuje wolny rynek gazu oraz istnieją zróżnicowane drogi jego przesyłu i liczni importerzy, tam programy uwalniania gazu nie są potrzebne. Natomiast tam gdzie są ograniczenia w dostępie do infrastruktury przesyłu, a jedno przedsiębiorstwo, poprzez długoterminowe kontrakty typu " bierz lub płac" posiada dominującą pozycję na rynku, konieczna jest administracyjna interwencja, aby zainicjować mechanizmy konkurencji i zaktywizować stronę popytową do poszukiwania alternatywnych ofert sprzedaży. Uwolnienie racjonalnego wolumenu gazu ziemnego przez podmiot łączący funkcje importera, hurtownika i sprzedawcy do odbiorców końcowych, powinno w krótkim czasie doprowadzić do pojawienia się wielu sprzedawców w segmencie sprzedaży hurtowej i segmencie sprzedaży do odbiorców przemysłowych. Wprowadzenie na rynek dostaw gazu przyczynić się może do rozwoju ośrodków handlu gazem co w efekcie zwiększy transparentność cenową, stymulując dalszy rozwój konkurencji na rynku, na którym żaden z podmiotów nie będzie posiadał pozycji dominującej.

1. Program uwalniania gazu. Kiedy i ile?

1a. Program uwalniania gazu polegający na publicznej aukcji sprzedaży gazu ziemnego przez PGNiG SA przeprowadzonej w 2012 r. na zasadach wcześniej udostępnionych zainteresowanym, powinien obejmować (proszę uzupełnić):

- % prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy od 2013 r. w kontrakcie 3-letnim,
- % pozostałej prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy do 2014 r. w kontrakcie 2-letnim i
- % pozostałej rocznej prognozowanej sprzedaży, począwszy od 2015 r. w kontrakcie rocznym

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Należy stopniowo zwiększać ilości gazu ziemnego udostępniane na publicznej aukcji. Uważamy, że oferowanie kontraktu 3-letniego jak i 2-letniego w początkowej fazie jest mało efektywne w drodze do konkurencyjnego rynku . W pierwszej kolejności należy udostępniać gaz w kontraktach rocznych na kolejne 5 lat, czyli w 2012- 20% , 2013- 20 % , 2014- 20 % itd. prognozowanej w danym roku sprzedaży. Powinno się dążyć do oferowania kontraktów co najwyżej rocznych, co pozwoli zwiększyć płynność rynku. Oferent miałby stać się dla tego wolumenu market maker-em na giełdzie. Następnie np. w 2013 roku udostępnić kolejne 10% w kontraktach 2-3 letnich a potem w dłuższych jeśli rynek będzie zgłaszał potrzebę na takie kontrakty.**

Proponowanie przez nas wartości mogą znacząco wzrosnąć jeżeli oferowany gaz na publicznej aukcji będzie pochodził z własnego wydobycia PGNiG S.A. po cenach zapewniających uzasadnioną stopę zwrotu dla działalności wydobywczej.

1b. Czy gaz w programie uwalniania gazu powinien być oferowany:

- w określonych punktach wejścia do systemu przesyłowego? Tak / Nie
- w punkcie wirtualnym? Tak / Nie

w innym punkcie systemu?

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Stworzenie wirtualnego punktu opartego na wszystkich punktach wejścia/wyjścia z sieci przesyłowej Gaz-Systemu, a tym samym stworzenie możliwości podpisania przez uczestników rynku umów ramowych na handel i co ważne przesył do wirtualnego punktu, pozwoli na bardziej efektywne zarządzanie oferowanym w drodze aukcji paliwem gazowy. Punkt wirtualny wydaje się warunkiem koniecznym do zbudowania i rozwoju rynku hurtowego zarówno w ujęciu bilateralnym jak i dla stworzenia giełdy gazu z jednorodnymi i łatwymi do wyceny i płynnymi produktami.**

1c. Czy w ramach *programu uwalniania gazu* mogą być preferowane zakupy gazu w kontraktach:

jednodniowych Tak / Nie

miesięcznych Tak / Nie

kwartalnych Tak / Nie

półrocznych Tak / Nie

rocznych Tak / Nie

dłuższych (jakich?)

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Mnogość oferowanych kontraktów wpływa na zwiększenie możliwości dostosowania się do potrzeb rynku gazu, a co za tym idzie większą elastyczność i efektywność dostaw. Dodatkowo: w pierwszej kolejności należy zobowiązać podmiot dominujący do bycia market maker-em na giełdzie w celu zapewnienia płynności wszystkich produktów. Równolegle z wprowadzeniem różnorodności oferowanych kontraktów należy także uelastyczyć Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Systemu Przesyłowego, tak żeby dynamicznie można było nominować i zmieniać punkty Wyjścia i Wejścia do systemu.**

1d. Jaka minimalna i jaka maksymalna wielkość podstawowego pakietu wyrażona w mln m³ powinna być Państwa zdaniem oferowana w publicznej aukcji sprzedaży gazu, aby zapewnić zainteresowanym podmiotom udział w *programie uwalniania gazu*?

minimum - mln m³

maksimum - mln m³

Uważamy, że podmioty będą zainteresowane każdą ilością gazu jaka będzie dostępna na wolnym rynku. Jednostką podstawową powinien być 1MWh, a wielkość oferty powinna wynikać z ustaleń punktu 1a niniejszej ankiety. Proponowane wielkości pakietów to 1MWh/h (ok. 91 m³/h - co daje roczny wolumen ok. 797 tys. m³) oraz wielokrotność w paczkach po 5MWh/h

1e. Czy należy określić minimalną, jeśli tak to jaką, liczbę uczestników aukcji sprzedaży gazu ziemnego, aby osiągnąć istotny wzrost liczby uczestników rynku hurtowego?

tak

nie

liczba

1f. Czy w ramach *programu uwalniania gazu* bylibyście Państwo zainteresowani zakupem gazu:

do dalszej odsprzedaży

Tak / Nie

jako odbiorcy końcowi

X Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Chcemy być aktywnym uczestnikiem rynku hurtowego jak również oferować gaz klientom detalicznym.

2. Program uwalniania gazu. Problem uwolnienia cen.

2a. Czy Prezes URE powinien uwolnić ceny sprzedaży gazu ziemnego niezwłocznie po przeprowadzeniu aukcji w ramach programu uwalniania gazu i zwolnić z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia dla gazu sprzedawanego do:

odbiorców hurtowych	☒ Tak / Nie ☐
dużych odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
średnich odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
małych odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
gospodarstw domowych	☐ Tak / Nie ☒

* przy założeniu, że ich zużycie gazu wynosi: duży odbiorca – powyżej 25 mln m³/rok, średni odbiorca – powyżej 1 mln m³/rok do 25 mln m³/rok, mały odbiorca – do 1 mln m³/rok.

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Obecnie stosowana regulacja cen nie jest wstanie nadążyć, za trendami panującymi na zliberalizowanych rynkach gazu. Uważamy, że proces odejścia od przedkładania taryf powinien być podzielony na dwa etapy, w pierwszym etapie zwolnienie z obowiązku taryfowania powinno dotyczyć gazu sprzedawanego do hurtowych, dużych, średnich, małych odbiorców. Natomiast drugi etap obejmował będzie uwolnienie cen dla gospodarstw domowych, który nastąpi po ukształtowaniu zliberalizowanego rynku gazu dla odbiorców objętych zwolnieniem z taryfowania w pierwszym etapie. Program uwolnienia gazu bez równoległego uwolnienia cen sprzedaży, co najmniej w obszarze rynku hurtowego, będzie z gruntu obciążony sporą ułomnością. Nie można dopuścić do absurdałnej sytuacji, że ceny taryfowe dla klientów będą niższe od cen oferowanych w kontraktach na rynku hurtowym w ramach programu uwolnienia gazu.**

2b. Czy ceny gazu powinny być uwolnione przez Prezesa URE dopiero po faktycznym wprowadzeniu gazu na rynek i na podstawie odrębnego badania rynku, przeprowadzonego:

po upływie roku	☐ Tak / Nie ☒
po upływie dwóch lat	☐ Tak / Nie ☒
po upływie trzech lat	☐ Tak / Nie ☒

o ile jego wyniki potwierdzą wypełnienie kryteriów rynku konkurencyjnego, określonych w art. 49 ustawy Prawo energetyczne?

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Uważamy, że ceny gazu powinny być uwolnione przez Prezesa URE dla odbiorców zakwalifikowanych przez nas do pierwszego etapu uwalniania cen równoległe z uruchomieniem programu uwolnienia gazu. Są dużo większe szanse na udany debiut rynku hurtowego jeśli uwolni się także rynek znaczących odbiorców. Nie istnieje wg nas obawa, że odbiorcy gazu ucierpią w jakikolwiek sposób na takiej liberalizacji.**

Program uwalniania gazu. Wpływ na wykorzystanie rozbudowywanej infrastruktury.

3. Jaki będzie wpływ programu uwolnienia gazu na wykorzystanie zdolności przesyłowych rozbudowywanych połączeń systemowych w punkcie wejścia Lasów, Cieszyn oraz otwarcie terminala LNG w Świnoujściu w 2014 r.?

pozytywny

negatywny neutralny

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: **Uważamy, że proces ten wpłynie pozytywnie na wykorzystanie zdolności przesyłowych. Rynek gazu w Polsce stanie się bardziej konkurencyjny względem rynków sąsiadujących co będzie powodowało wykorzystanie zdolności przesyłowych w punkcie wejścia Lasów, Cieszyn. Na zliberalizowanym rynku pojawią się także nowi gracze, którzy przyczynią się do pełniejszego wykorzystania mocy na interkonektorach.**

Program uwalniania gazu. Upowszechnienie informacji.

4 a. W jaki sposób powinna zostać upubliczniona informacja o *programie uwalniania gazu*, aby projekt był efektywny?:

ogłoszenie przez PGNiG SA (strona internetowa, środki publicznego przekazu np. dzienniki polskie i zagraniczne)

komunikat na stronie Prezesa URE

komunikat na stronie ACER

komunikat na stronie EFET

inne sposoby (proszę wymienić, jakie) **Stosowanie szerokiej polityki informacyjnej na stronach branżowych oraz mediach branżowych. Dodatkowo publikacja informacji w języku angielskim dla zapewnienia możliwości udziału w uwalnianiu rynku podmiotom zagranicznym.**

4 b. W jakim terminie powinna być powyższa informacja upubliczniona, aby projekt był efektywny?:

Minimum dwa miesiące przed planowaną aukcją na kontrakty roczne, półroczne, kwartalne, miesięczne natomiast dla aukcji dotyczących kontraktów jednodniowych minimum tydzień przed planowaną aukcją.

Proszę o uzasadnienie propozycji: **Wskazane przez nas terminy pozwolą na prawidłowe przygotowanie się do aukcji przez wszystkich uczestników tj. zapoznanie się z zasadami aukcji oraz wolumenami na nich oferowanymi a także na spełnienie wymogów formalnego uczestnictwa w aukcji. Gdyby jednak poza „aukcjami” stworzona została giełda gazu trudno wówczas mówić o informowaniu z wyprzedzeniem. Giełda powinna oferować obrót codzienny kontraktami dobowymi i terminowymi i wówczas najważniejsze jest ustanowienie market-makera dla zapewnienia płynności.**

Proponowane przez nas terminy będą realne pod warunkiem że inne podmioty „Systemowe” będą umożliwiały swoimi procedurami takie działanie, tzn czy np. procedura OSP czy OSD nie będzie wymagała wcześniejszych zgłoszeń kontraktów, a po drugie o ile formalności przy procedurach przetargowych pozwolą na takie elastyczne zgłaszanie swoich potrzeb. Niezmiernie istotne jest odpowiednie dostosowanie IRIESP-u oraz IRIESD-ów poszczególnych operatorów.

Program uwalniania gazu. Ograniczenia i przesłanki formalne realizacji.

5. Jakie bariery prawne [przy założeniu, że transakcja zakupu gazu dokonywana jest w Polsce, w związku z czym kupującego nie dotyczą obowiązki wynikające z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343 z późn. zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 października 2000 r. w sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu z zagranicy (Dz. U. Nr 95, poz. 1042)] może napotkać wdrażanie *programu uwalniania gazu* ze strony obowiązujących przepisów, w tym w szczególności:

ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm.)

jakie:

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891)

jakie: **Rozporządzenie informuje o konieczności nominacji i planowania w okresach rocznych, tygodniowych i dobowych , a taki system jest barierą w prawidłowym funkcjonowaniu wolnego rynku. Należy zmienić system nominacji. Wydaje się, że nominacje tygodniowe i dobowe powinny być wystarczające dla bezpiecznego prowadzenia przesyłu gazu w Polsce.**

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. Nr 28, poz. 165)

jakie: **Należy dostosować rozporządzenie tak aby Taryfę miały tylko przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją, przesyłem i magazynowaniem.**

ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.)

jakie: **Należy sprawdzić, czy duże podmioty na rynku gazu np. Puławy, ZAK i inne podlegają tej ustawie, bo jeśli tak to jest to problem i należy zmienić tą ustawę albo gaz wyjąć spod wymagań dokonywania zamówień publicznych**

inne (podaj, jakie): **IRiESP- należy dostosować zapisy pod względem swobodnej zmiany punktów dostawy oraz wprowadzić nowy system nominacji, który będzie bardziej elastyczny dla odbiorców jak i przedsiębiorstw obrotu. Przede wszystkim należałoby odejść od składania nominacji rocznych w dodatku z tak dużym jak obecnie wyprzedzeniem. Wydaje się, że nominacje tygodniowe i dobowe powinny być wystarczające dla bezpiecznego prowadzenia przesyłu gazu w Polsce.**

6. Czy powinny być uwzględnione także inne niż *program uwalniania gazu* metody, dzięki którym można osiągnąć istotny postęp rozwoju hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce?

Tak / Nie

Jeśli tak, to jakie? (proszę podać przykłady)

Przykłady:

-Należy rozdzielić planowanie techniczne od handlowego. Informacje niezbędne do określania bilansu technicznego sieci Gaz-System zbiera od operatorów sieci i kopalń.

Natomiast bilans handlowy na potrzeby handlowego zbilansowania rynku od przedsiębiorstw obrotu. Do tego czasu, znieść wiążący charakter nominacji rocznych. Uczestnicy rynku hurtowego zgłaszają nominacje roczne w celach informacyjnych i planistycznych, natomiast nominacje tygodniowe i dobowe będą zobowiązujące do rozliczeń odchyień.

-Wyznaczyć taryfę dla punktu wirtualnego w sieci Gaz-Systemu.

-Wyznaczyć taryfę Gaz-Systemu na moc z możliwością zamawiania mocy w poszczególnych miesiącach.

-Wprowadzić obligatoryjny handel krajowego wydobycia gazu przez rynki regulowane, np. giełdę gazu

-Należy wydzielić niezależnego Operatora Systemów Magazynowych.

7. Czy realizacja przez PGNiG SA aukcji sprzedaży gazu ziemnego w ramach *programu uwalniania gazu*, skonsultowanego z regulatorem i organem ochrony konkurencji i konsumentów, w uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych 2011 r. może przyczynić się do zdemonopolizowania sektora gazowniczego i zapewnić rozwój konkurencji:

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi.

Program ten może przyczynić się do zdemonopolizowania sektora gazowniczego jeżeli w ramach programu zostaną wykonane następujące czynności:

- powstanie Giełda Gazu

- nastąpi stworzenie wirtualnego punktu

- wprowadzenie obliiga giełdowego dla spółek wydobywczych

- oferowana cena gazu wyznaczana będzie na zasadach rynkowych

- dostosowanie przepisów prawa do nowego obrazu rynku gazu w Polsce

8. Czy realizacja *programu uwalniania gazu* powinna być wdrożona na podstawie decyzji administracyjnej regulatora lub organu ochrony konkurencji i konsumentów, po ustanowieniu szczególnych podstaw prawnych?

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi. **Decyzja administracyjna regulatora zapewni jasne określenie zasad programu, warto aby decyzja administracyjna zawierała również zapisy dotyczące wprowadzenia tzw. Obliga giełdowego dla spółek wydobywczych na terenie naszego kraju (Istnieje obawa czy decyzja URE w przypadku konieczności zmian niektórych aktów prawnych może być niewystarczająca)**

9. Czy chcieliby Państwo przekazać dodatkowe uwagi na temat warunków realizacji *programu uwolnienia gazu* lub innych kwestii dotyczących liberalizacji polskiego rynku gazu zaplanowanej na lata 2013-2014?

Tak / Nie

Uwagi:

Proponowane zmiany:

- Należy umożliwić działanie punktów wejścia do Polski na zasadach rewersu
- Określenie zasad gospodarki zapasami i zdolnościami magazynowymi, a także

- przenoszenia kosztów tych działań na uczestników rynku gazu i konsumentów.
- Stworzenie płynnego rynku zdolności przesyłowych pozwalających na dywersyfikację dostawców gazu do Polski.
 - Stworzenie zdolności przesyłowych w dwie strony na wzór rewersu na Jamale lub „market coupling” na kablu energetycznym pomiędzy Polską, a Szwecją.
 - Ograniczyć oferowanie przez Gaz-System zdolności przesyłowych na warunkach przerywanych na rzecz aukcji na zdolności krótkoterminowe.
 - Zatwierdzić wzorzec rozdzielonych umów z klientem TPA, tak by klient mógł rozdzielić umowę nie koniecznie przy zmianie sprzedawcy, ale także wcześniej.
 - Jeśli udokumentuje się brak możliwości zakontraktowania zdolności magazynowych to na tej podstawie można udzielić zwolnienia takiemu podmiotowi .
 - Wprowadzenie jednolitych dla wszystkich zasad bilansowania oraz wprowadzić obszary bilansowania, tak by każdy z podmiotów zgłaszający kontrakt na dany obszar podlegał osobnemu bilansowaniu. Osobnymi obszarami bilansowania byłyby:
 - kopalnie,
 - poszczególne magazyny,
 - sieci dystrybucyjne,
 - połączenia transgraniczne,
 - jak również odbiorcy przyłączeni do sieci Gaz-Systemu.

Rynek Gazu bilansowany byłby w cyklach dobowych.

- Wprowadzić obligatoryjny handel krajowego wydobycia gazu przez rynki regulowane, np. giełdę gazu.
- Określić zasady realizacji transakcji zawieranych na giełdzie gazu oraz innych rynkach zorganizowanych poprzez określenie ramowych warunków dla generalnych umów przesyłowych/dystrybucyjnych pomiędzy OSP, OSD i Giełdą.
- Wprowadzić obligatoryjny handel nowymi zdolnościami magazynowymi w oparciu o taryfę lub przez rynki regulowane.
- Przenieść odpowiedzialność za zarządzanie zdolnościami magazynowymi, kontraktowanie rezerw gazu oraz zdolności magazynowych na Gaz-System. Zmienić sposób alokacji kosztów rezerw gazu i jego magazynowania w sposób podobny do tego w jaki przenoszone są koszty usług systemowych w elektroenergetyce.
- Stworzenie możliwości wykorzystania magazynów w Niemczech do realizacji obowiązku utrzymywania obowiązkowych zapasów paliwa gazowego.
- Nowe zdolności magazynowane powinny być udostępniane za pośrednictwem placów handlowych.
- Wraz z wprowadzeniem wirtualnego punktu handlu wprowadzić możliwość zawierania ramowych umów przesyłowych z OSP, gdzie punkty wejścia/wyjścia byłyby wskazywane w nominacjach a nie w samej umowie
-

IV. DANE KONTAKTOWE

Proszę podać nazwisko, adres oraz nr telefonu i faksu osoby odpowiedzialnej za opracowanie odpowiedzi, do której można zwrócić się o wyjaśnienia lub dodatkowe informacje.

Mariusz Caliński 601 735-108 mariusz.calinski@cpenergia.pl	Warszawa 27.09.2011 r.	CP ENERGIA S.A. PREZES ZARZĄDU CP ENERGIA S.A. CZŁONEK ZARZĄDU
<i>imię, nazwisko osoby, która wypełniła ankietę nr telefonu, adres e-mail</i>	<i>miejsowość i data</i>	<i>podpis osoby/osób upoważnionych do reprezentacji</i>

CP ENERGIA S.A.
ul. Gen. Zajączka 28, 01-510 Warszawa
REGON 140118693, NIP 5262857750

Dziękujemy za współpracę!